

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 Ft. félévre 2 Ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.
Pénz- és érték küldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ
(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)
a lap szellemi részét illető küldemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
címezendők.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

		1-1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24
		széri hirdetéskor					
		1t	krft	krft	krft	krft	kr
1/16	lap	14	36	70	120	160	200
1/16	"	7	18	35	60	80	100
1/16	"	3	50	9	17	30	40
1/16	"	1	75	4	50	8	75
1/16	"	1	90	2	25	4	40

Többszöri hirdetésnél nagyobb kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hány-szor
a hirdetés megjelenik.
A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetés
számára.
Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lyceum nyomda központi irodája (főter gr. Te-
leki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. f. tába számít-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Szerkesztői szó.

Az „Erdélyi gazda“ szerkesztője egyleti titkár Gamauf Vilmos ur ministeri kinevezés folytán a bécsi világkiállításon felügyelői tisztjének elfoglalására eltávozván, e lapok szerkesztését a mai számtól kezdve alulirott vette át.

Ezen alkalommal felkérem e lapok t. olvasó közönségét, hogy a lapot illető netáni megkereséseikkel egyenesen hozzám fordulni, — valamint a t. munkatársakat, hogy e lapok emelését célzó törekvéseimben gyámolítani sziveskedjenek.

Vörös Sándor,
tanár
s az „Erdélyi gazda“ főmunkatársa.

Az 1872-iki borév.*)

Ki a legnagyobb, ki a legjobb gazda? Cultur-népek, s ezek közt hazánk multjából s jelenéből is felelhetnénk ezen kérdésre nevek felemlítésével, melyeknek viselői a mező-gazdaság minden ágában, s így a szőlő- s bor ipar terén is elmélet és gyakor-

*) Az „E. G.“ mult évi 21. és 22-dik számában „az idej borév“ című czikk kiegészítésétől, mely akkor közbe jött akadály miatt félbe szakadt.

Szerk.

latban tisztált eszmék szerencsés kísérletek s irodalmi műveik által korszakot alkottak, s az eképek felköltött, s többé meg nem állitható mozgalom által a jólét és boldogulás gazdag forrásait nyitották meg. Erdemökből egy parányit se vonunk le, s a mozgalom horderejét se kicsinéljük, ha a szabad ég alatt, s az elemekkel örökös küzdelemben élő földészszel igyszólunk: „Tisztelet és hála nevének, de van nálloknál egy nagyobb gazda is, s ez az időjárás: legjobb gazda pedig a kedvező időjárás.“

A kárpátok gyűrűjébe beszoritott s néha junius elejéig vagy közepéig hófedte magaslatainak kártékony ki sugárzása alatt szenvedő erdélyi borterületen gazdálkodik — (mondhatnók igen sokszor garázdálkodik) ez az önkényes, szeszélyes ur, az erdélyi borter-melő gazdák véleménye szerint 6 évig hobortos, csalfa, szemfényvesztő biztatásaival, s csakis a 7-dik évbe hozva helyre a megelőző évek csalódásait.

Eseteket hozhatunk fel igazolásul a tizes és ötvenes évek bortermeése történetéből. 1812-től 1818-ig vagy épen nem termett a szőlő Erdélyben, vagy merőben élvezhetlen volt csekély termése. A szőlőbirtokosokat agály és kétség lepte meg. Sokan potom árban elvesztegették, mások felhagytak szőlőikkel. Adatunk van ez évek bora minőségéről. 1841-ben egyik tanár társammal a szüreti idényt Szödemeteren a megyei alispán vendégszerető házánál töltöttük. „Emberreljük meg, monda egykor pinczérének, kedves vendégeinket s kostoltassuk meg 26 éves borunkat is.“

Kristály tiszta üvegben hozták fel az 1815-diki év termését, forrás vízhez hasonló tiszta, zölde színbe játszó folyadékával. 28 év gondozása se javított rajta, s a borkövel savanyított víz fejedelmi ital volt hozzá képest; kedélyesen akará megfoghatóvá tenni, a tizes évek átkos időjárását.

Az ötvenes években az egymásután 6 éven át megbukott szőlőipar páni rettegésbe hozta volt a rajnai szőlőbirtokosokat is. Jövedelmük egyik leggazdagabb forrásának végkép kipusztulásától tartva, tömegesen áruba bocsátották telepeiket, 200 tallért örömet elfogadva azon parcellákért, melyek az időjárás változtával ma már 2000 tallér értékben is alig szerezhethők meg.

Minő időjárás hoz áldást és örömet a szőlésznek? Ezt a kérdést az elmélet felényire sem, egészbe pedig a gyakorlati példák felmutatása oldja meg.

Havas, tartósan hideg légmérséklettel lefolyó telek, s ezt megelőző meleg és száraz ősz után, mely a szőlő termővesszőit telyes érésre juttatja, a gazdák jó nyárat, s a borra nézve kedvező időjárást várnak. Akárhányszor csalódtak, s fognak csalódní számitásaikban.

1830-an kezdve a jelen évig az erdélyi területen a legjobb, ugynevezett Cometweinal kedveskedő éveket lanyha szelid telek előzték meg; jelesen 1833-ban, 34-ben és 48-ban, hogy többet ne említek, ugy szolva tél sem volt, de volt mindenik évnék vidám kellemes tavasza, tropicus nyara, s hosszú meleg ősze, mely az olasz földön is megjárta volna.

A legjobb bort termett éveknék 1830-an kezdve időjárását észlelve, ezen észleletek után vezetett jegyzeteink alapján bátrak vagyunk a fennebbi kérdésre határozottan következő feleletet adni:

1. Jó bort csak is azon évben várhatunk, melyben a szőlőnövény szerves életműködését a termelő évszakok mindenike, tavasz, nyár és ősz öszhangzóan, egymást felváltólag, nem rohamos, hanem természetes átmenetekben, s mindenik évszaknak megfelelő időjárással segítik, s vezetik a természet s gazdaszat által kitűzött céljához.

2. Akármelyik évszak excentricus időjárása, megakasztja a szőlő szabályos fejlődését és

3. a mit egy rosz nyár elront, azt a legszebb őszi időjárás se képes teljesen helyre hozni.

Az 1. sz. alatti elvies feltevésünknek 40 évi időtartam alatt csakis 6 évi időjárás felelt meg: 1834, 41, 46, 48, 62 és a 66-diki években.

1872-diki borév termésével, határozottan a 2. és 3-ik pontozatba kifejezett ítélet rovatába jut.

Vonjunk csak párhuzamokat a jelzett évek, s az 1872-diki borév időjárása s eredményei közt, s különbség egy két tapasztalási tény összehasonlítása után kézzel fogható lesz.

1834-ben aug. hó közepén a szőlő már kellemes élvezet nyújtott; sept. hó közepén tul pedig a tulérettség, s csaknem az émelygésig fokozódott czukortartalma miatt a későn érő fajok gerezdjeit kellett felhasználásra kiválogatni. 34-ben a curiosusobb borászok már használták a Wagner-féle must mérleget. Még a gyengébb bortermő helyeken is elérte a must a mérleg legmagasabb a 15—16 fok czukor tartalmát, jobb helyeken pedig dus czukor tartalma — vagy komárommegyeiesen szólva — töménysége miatt feldölt a mérleg, azaz épen semmi fokot se mutatott. Ezen évben a borok lassan, szinte észrevétlen forrtak, s kivált a későbbben jobb hegyekről szűrt must, néhol 1835 őszén, másutt 1836 tavaszán vált lefejtethetővé.

1841-ben Szt.-István napkor, nemcsak hogy meglágyult filenkek bővibe voltak a fűrtökön kaphatók, de a korábbi érésű fajoknál, u. m. kövér, király és járdoványból kosarakat lehetett megtölteni piaczi vagy házi használatra.

Ez az eset volt 1846-ban is, főleg két történelmileg is nevezetes ténynyel kapcsolatban, melyeket ezen helyen az utókor számára fenntartani méltó lesz.

Egy a legkedvezőbb tavasz és nyár után, lanygos esőkkel felfrissített meleg ősz következett 46-ban. Oct. elején már hegyeink gazdag termése nem csak érett gerezdekkel kedveskedett, de sem az előtt, sem azután azon mérvben — ebbe a századba meg nem asszusodtak, kivált a korán érő fajok. Szegényebb gazda is könnyű szerrel készített egy-két hordó asszubort, mig a nagybirtokosok pinczéibe 4—500 veder finom asszu nyomta az ászkokat. Szomorú sors érte a benne fekvő nagyszerű tőkét. A 48-49-diki nagy mozgalom alatt a Meszesen innen fekvő erdélyi borterületen lévő pinczék majd minden bora, tehát a roppant asszu készlet is, kéretlen hivatlan osztozó vendégek és gazdák zsákmánya lett, kik közül sokan bolond jó kedvőkben bévert nagy hordók öblös s kinem üríthetett fenekén lelték dicső (?) halálukat. — Azon mondat értelmében „divisió equalis non conturbat fratres“, másoknak is jutott az el nem fecsérelhetett res nullius (?) osztalékából, s friss emlékezetünkben van maiglan, hol, kik, s minő olcsó árban árulták azon nemes, a tokai asszuval csak nem.

egy színvonalon álló küküllői és hegyaljai csemege borakat — az erdélyi veder kupáját adván egy ezüst huszasért, a mely az akkori pénzérték szerint 50, a mostani szerint $33\frac{1}{3}$ rész krajczárnak felel meg. Megbocsátja a jó isten nekünk azt a jámbor s immorális hazafiatlanságot, hogy a mit mások veder számra fogyasztottak el potom árra miatt, magunk is nem egy két forintunkat adtuk ki a becses jószágért, mely minden esetre pusztulásra volt praedestinálva.

A másik tény szinte érdekes. Sokszor hallottam borászoktól, hogy a must néha megnyüvesedik, s ez kétségtelen előjele a leendő bor kitünő jószágának. Nem hittem, pedig való. 1846-ban ugyan csak Sződemeteren szemtanuja voltam ezen tüneménynek. Alig csorgott le tapcsás után s telt meg a csapalja-kád musttal, az ázalék férgek milliói nyüzsögtek, s látszólag egymással élet-halál harcot folytatni. A tömeg nem annyira folyadéknak, mint élő lények idomtalan habarcának tűnt fel. Vajjon ezen parányi teremtesek élő állapotban léteztek-e már a szőlőszemekben, vagy mint tojások, a léghatása vagy nap melege következtében rögtön bontakoztak-e ki burokjukból? mind két nézet valószínűséggel birt. Annyi igaz, hogy szőlőélezési vágyunkat ezen látvány nagyon lehangolta. A milyen gyorsan születtek, ép oly gyorsan enyésztek el. A hordókba töltött must harmad nap alatt lejárt első zajos rohamos forrását, s távolabbi vidékre is kár nélkül volt szállítható. Ezen év mustja Wagner mérlege szerint a 15—16 legmagosabb fokot ütötte meg. Nagy lévén a termés, jutányos árban volt megszerezhető, de a fennebb említett ok miatt veszendőbe menvén nem mehetett át a forgalomba.

(Folyt. következik.)

N a g y F e r e n c z.

Tanács kezdő méhészhöz.

A kas méhészetéről való átmenetet a Dzierzon kaptár rendszerre úgy képzelem magamnak, mintha valaki egy folyamon egyik partról a másikra át akarna menni. Az átmenetre vagy hidnak kell lenni, vagy csolnaknak, hogy kényelmesen átevezzen, mert egy merész ugrással a vízbe zuhanhatna. A méhkas sokak által elítéltetve egyszerre félre dobott; s mert ezen öreg kedvenczezel így bántak, kedvelői annál szorosabban ragaszkodnak hozzá. Azt hiszem hamarabb célzt érünk, ha véle czélszerűleg bánunk, s a kas méhészetet a lehetőleg tökéletesítjük, hogy biztos átmeneti hidat képezzen a kas méhészetéről a Dzierzon kaptárokhoz. Én nem kárhoztatom tűzre a kásokat, sőt elősmerem jó oldalukat, mert azok könnyen, olcsón készíthetők, s könnyen kezelhetők, és legjobban telelők

télen őszpontosítva tartván a meleget, és mert a kas törzsek közreműködésével lehet leggyorsabban haladnunk átalakuló kaptár méhészetünkre. Kis kasok sokat rajzanak, és alól, felül használhatunk kis kaptárokat, sőt egész kaptárra is, melynek fedelén 8—10" széles nyilást ha hagyunk, reá tehetünk egész kas méhet, melyet nem akarunk rajoztatni, s öreg lépei vannak; a méhek könnyen a kaptárba jutnak, s ősszel a telemézelt kast, mint méztárt lehetjük, a méheket a kaptárba átköltözve találván.

Sokszor jönnek hozzám földészek is körtefái méhészetemet megtekintendők s hosszabb időt töltenek méhte-lepeimnél, s elmerengnek a kaptár tenyésztés felett; ilyenkor kikérdezem őket a méhészetet illető elméleti s gyakorlati fogalmakról, s megkérdem, ha lenne e kedvők a mozgó kaptárrali méhészetre? elsorolván ezek szembetűnő előnyeit.

S ha észreveszem, hogy sem képességek sem erős akaratok hozzá nincsen, akkor őket komolyan lebeszélem az ily mozgó építményü méhészetéről, és őszintén tanácsolom, hogy maradjanak kasaik mellett, mert a mozgó építményüvel semmire se haladnak s rövid idő múlva üresen fognak állani kaptáraik, s ezeket okozandják a rossz eredményért; sőt ha kaptáraik egy időre meg is népesednének bennök csak zavart építményt találánk, s a miveltre még sem lennének alkalmasok.

Nem szándékom a kas méhészetet ajánlani, mert ez már túlélte magát. Bár ha mégsem lehet némely érdemeit eltagadni, de nekünk méhészetünket át kell alakítani, a tökéletesebb előnyösebb mozgó építményüvé; azért egy időre még is meg kell a kettőt egymásmellett tőrünk, és népünkre is kell lennünk némi tekintettel, nek ez a legkedvesebb megszokott méhklakja, ilyen volt apja s nagyapjának, miveletét gyermekkorá óta megtanulta, s mert véle ha nem is oly nagy, de mégis mindég hasznos eredményt élvezett. Nem is eredményre vezető hogy a népnek azt tanácsoljuk, hogy egyszerre tegye fére k a s a i t és az újabb méhészet kaptárait fogadja el, ez méhészetére nézve igen kétségessé válna, sőt például ha méhkasait Dzierzon kaptárral cserélnék is fel, néki még se tennék jót, mert az újabb kaptárok miveletét nem ösmervén, a méhészet elméletét nem tudván, a téves miveletek által méhészete megsemmisülne, s fájdalom a szomorú eredmény okát nem a mivelet nem tudásában, nem a hibás ferde kezelésben keresné, hanem a kárvallott rendszeren a kaptárt okolná, mondván „hogy az új kaptárokkal méhészet nem e vidékre való“ s ismét elővonná régi kasait, és az ily méhtartó gazda fanaticus ellenévé válna a mozgó építményü kaptároknak, és még arról mindenkit le is beszélne.

Minhogy a népnek a Dzierzon kaptárral való mivelethez a megkívántató tudományt és ösmeretet által nem adhatjuk, hagyjuk őt a kasnál, de igyekezzünk tanítással, s főleg példa által hatni, ezen újabb miveletre érdekeltséget ébresztetni, a köznép, s nem ok nélkül, minden ujitás iránt bizalmatlan, de ha észszerű méhészeteknél a mozgó építményü kaptárok előnyét saját szemével fogja látni, s előnyéről meggyőződik, ugy kevés esetben van buzdító szóra szükségünk, hogy gyakorlati esztét, az általa is

elősmert előnyösebb s jobbra térítsük. Így fog lassankint egyik kosár a másik után eltűnni, és a tökéletesebb méhészetnek tért engedni.

Azért először is hassunk oda, hogy a z érte l m e s e b b m é h é s z e k h o n o s i t s á k m e g m é h é s z e t ö k n é l a D z i e r z o n k a p t á r o k a t, h a s s u n k o d a, h o g y é v e n k i n t n e ö l e s s é k l e a n n y i s z á z e z e r á r t a t l a n m é h e c s k e. N e s e m m i s i t s ü k m e g a t ö k é t, h a a n n a k k a m a t j á t é s z s z e r ű k e z e l é s á l t a l m á s m ó d o n i s e l v e h e t j ü k. C s a k i g y, e z e n a z u t o n f o g j u k a n é p k ö z t a m o z g ó é p i t m é n y ű k a p t á r o k a t l e g b i z t o s a b b a n m e g h o n o s i t h a t n i. H a e g y l e t e t a l a k i t u n k, h o g y a t ö k é l e t e s b m é h é s z e t e t, t a n i t á s, b u z d i t á s é s p é l d a a d á s s a l t e r j e s s z ü k. A p é l d a a l e g h a t a l m a s a b b e m e l t y ű j e, m i n t m i n d e n n e k, u g y a m é h é s z e t n e k i s, f é n y e s b i z o n y s á g e r r e a n a g y N é m e t o r s z á g; a z é r t a l a k i t s u n k e g y l e t e t s r e n d e z z ü n k k i á l l i t á s o k a t.

Kezdő méhész, ki alaposan s biztosan akar haladni mindenek előtt az elméleti méhésztant tegye sajátjává, tanulmányozza figyelemmel mult évi „Erdélyi gazdában” ugyszólván dió héjban összefoglalt czikkeimet. Mert igen igazán mondja báró Berlepsch hogy: „mindenek előtt tanuljatok elméletet, mert különben egész élteteken át gyakorlati kontárok maradtok.” És kezdő mindaddig tartsa meg kastörzseit, míg kaptárai teljesen bényepesedve, tisztán herelépmentesen beépítve nincsenek, tekintse kasait, mint kaptárai kiségitő, erősítő törzseit. —

Kezdő, télbe készítesse elkaptárait, s tavasszal kezdje meg a méhészetet. Tavasszal szerezzon méhtörzseket; az nem közönyös kitől, hogyan s mikor vegyen méhtörzseket? hogy anyatörzset? vagy rajt vegyen-e?

Sok kezdő nagy hibát követ el, ha csak olyant veszen a mi épen eladó, minden figyelem nélkül arra, ha valjon a méhek jók-e? szorgalom s szelidségre kitünők-e? egészségesek-e vagy betegek? Ilyen vételnak rendesen az az eredménye: hogy mielőtt méhészete virágzásnak indulna, már végzete bekövetkezett, vagy méhész nyelven mondva „magát a gyon méhész kedte.”

Válasszom a kezdő vétel végett anyatörzseket, mert ezekbe a méhállam természetes fejlődése meg lévén, a méhész részéről nélkülözhetlen fogások, és előforduló méhész munkálatokat jobban megtanulhatja s gyakorolhatja az anyatörzset legalább $\frac{1}{2}$ vagy egy óra távoliméhész telepből vegye. Mert ha méhész telepe közeléből veszen, nagyon könnyen megesik, hogy kirepülő öreg méhei régi helyökre viszsza repülvén törzsei elnépetlenednek.

A vétel legjobb ideje a t a v a s z, ha már a t i s z t u l á s i k i r e p ű l é s t m e g t a r t o t t á k m á r t i u s v a g y á p r i l e j e j é n. M á r e k k o r a t e l e l é s v e s z é l y e i n t u l l é v é n, a z a n y á t l a n s á g n a g y n é p e l h u l l á s, h a s m e n é s s a t. r é s z i n t l e g y ö z v e, r é s z i n t n a g y r é s z t m e g k e v e s e d v e v a n.

A kezdő a vételnél rendesen annak helyes megítélésére

nem képes: hogy egy törzs jó-e vagy rossz? egészséges-e vagy beteg? — tanácslom tehát, hogy egy jó hirben álló méhészhez folyamodjék, s ettől vegye s általa választassa ki anyatörzseit, ki jó törzseket óhajt nem gondolva a fillérezéssel, s bizalommal vesztőle, ugyszámithat hogy nem fog csalódni.

Ha rajokkal akarja, kezdő, méhészetét alapítani, minthogy ez jutányosabban eszközölhető; akkor csak előrajt vegyen, mert ezeknél ritkán jön elő anyatlanság és rendesen népesebbek a másodrajoknál, szükséges hogy a kezdő méhész könyvet vezessen, melybe minden bevétel s kiadás béirassék, és a méhészet műveleténél minden történetek pontosan bejegyeztessenek. Minden méhtörzset számmal lásson el. Azon szám alatt kell a jegyzőkönyvébe a törzsnek is bévezetve lenni. Minden vizsga után a tözsnél talált észrevétel ugyancsak a törzs jegyzőkönyvi számánál beirandó.

Ebből szerezhethet magának a méhész összes törzsei fellett egy gyors áttekintést, ez biztosítja őtet sok kár ellen, mely hanyag feledékenységből előálhatna.

Kaptárt kitünő pontos készítményűt szerezzon, ne sajnáljon párforinttal többet fizetni is egy tökéletes műért, mert a drágább jó még is olcsóbb, az olcsó rossz nál. Végtelen pontosság kívánatik a kaptár belszerkezete készítésénél, hogy a rá mák minden kaptárba egyaránt bele tétethessenek. Tapasztalásból irhatom: hogy ha a rá mák valamelyik oldala csak valamivel bővebb a meghatározott mértéknél, az erős törzs sejtével beépíti, ha a rendes térmértéknél keskenyebb ekkor béragasztja.

Én merem ajánlani az általam évek óta igen nagy gondal felügyeletem alatt tanult szász-régeni asztalos mestert és laquirert Keintzel Dánielt, ki jelenben is számtalan kaptáron dolgozik, pontos munkájáért jót állok. Ki nálla 20 b. Berlepsch fek-kaptárt rendel, készíti 30 lép rá mával, melyből 10 egész ráma, a fiasítási telepbe való, és 20 félráma a méztárba, belől kétszer firniszszel beeresztve, kívül kétszer festve, valsalva egyszóval telyesen felszerelve czinkből készült szelelő ajtóval elátva, készíti darabját 8 forintért. Mert semmi sem nehezíti ugyszámithat, mint a pontatlan készítésű rossz kaptár.

Kezdő méhész kevés törzsszel 5—6-tal kezdje meg méhész pályáját, s csak lassan tanulmányozva szaporítsa a törzsei számát.

Elmondám a ministeriumhoz is felterjesztet véleményemben: hogy én kezdő méhésznek a Berlepsch méhesbe való fek-kaptárt tartom legkönnyebb, legbiztosabb műveletűnek, felül, hátul kinyitól ajtóval. Ebben tökéletes urai vagyunk méheinknek s méhtörzseinken minden előforduló esetben segíthetünk.

Folytatja az öreg

Marosmenti méhész.

T Á R S A L G Ó.

Felhívás.

A n. m. földmivelés ipar- s kereskedelemügyi m. kir. ministerium 6 mérő chevalier árpát, 6 mérő siberiai zabot s 270 font „Early rose“ burgonyát bocsátott az erdelyi gazd. egylet rendelkezésére tovább kiosztás végett.— A kik ezen magvakból részesülni óhajtanak, tisztelettel felhivatnak, hogy az egyleti titkári hivatalnál jelentkezzenek. Az árpa és zab vékánkint, a pityóka pedig 5—10 fontonkint lesz szétosztandó azon kikötéssel, hogy az átvevők a nyerendő terményből az átvett mennyiséget annak idején viszszaosztogatni tartoznak.

A nevezett árpa és zab fajták már elvannak ismerve jó tulajdonaikért. A pityóka csak most kezd terjedni, de a hol eddig termelték, mindenütt igen kedvezőleg nyilatkoznak felőle.

Ide iktatjuk egy berlini lapocska rövid ismertetését ezen burgonyáról: „Egy burgonya fajta sem keltett oly nagy föltűnést, mint a néhány év előtt Amerikából átkerült Early rose, avagy korai rózsaburgonya. Már több évi művelete alatt nálunk (Észak-Németország) korán érő s finom és bőlisztessége által tünt ki; az idei január havában eszközölt vizsgálatok e burgonyánál 19.65 % keményítőt mutattak ki, ámbár a gumók már csirázni indultak. Ezen tulajdonok teljes elismerésben részesítik e burgonyafajtát s lehető széles körökben való elterjesztése nagy horderővel birand a burgonyatermelésnél. Alakja hosszukás- kerekded, héja rózsaszínű. Számos csirszemeiből nem magas, de szárgazdag, eleven zöld színű, fehéren virágzó erőteljes bokrot hajt. A gumók, számszerint 20—30, szorosan a tő alatt fészekszerűleg ülnek együtt. Érés ideje július közepe.

V ö r ö s S á n d o r,
h. titkár.

Felhívás.

A n. m. földmivelés ipar- s kereskedelemügyi m. k. ministerium felhívta egyletünket, hogy a balaton-füredi szeretetházra tehetsége szerint pénzbeli gyűjtéseket eszközöljön. Az egylet e gyűjtésének nagyobb kört akarván nyitni kegyes adakozásra, e lapok t. olvasó közönségét is felszólítja. A balaton-füredi szeretetházban elárvult szegény gyermekek taníthatnak oly czélből, hogy belőlük gazdasági és kertész munkások neveltesse, valamint a hasonló intézetek számára

tanítók is képeztesse. A szeretetház tevékenységének első évében 28 elhagyott gyermek mellett még kilencz egyén, mint tanító nyert kiképeztetést.— A szeretetház adakozások útján jött létre s jelenlegi az intézet tágasbitása, valamint teljesebb fölszerelése czéljából adakozások gyűjtése vált szükségessé. Adományokat e lapok szerkesztősége ápril hó végéig elfogad, s azokat a lap útján nyugtázza.

V ö r ö s S á n d o r,
h. titkár.

A kolozsvári löversenyek sorozata az 1873-ik évre.

Első nap: péntek, september 26-án.

I. Kisérleti verseny. 1870-ben elletett lovak számára. Távolság 1 mértföld. Teher 100 font, ménre 5 fonttal több, félvérre 5 fonttal kevesebb. Tét 10 arany, fele bánat; egy évvel verseny előtt bejelentve 3 arany. Indítványozó br. Wesselényi Béla. Elzárva 6 nevezéssel.

II. Hölgyek díja, tiszteletdíj. Minden Erdélyben elletett és felnevelt ló számára. Távolság 1 $\frac{1}{2}$ mértföld. Teher 3 évesre 125, 4 évesre 141, 5 évesre s idősbre 146 font, ménre 3 fonttal, telivérre még 10 fonttal több. Tét 50 frt, fele bánat. Urlovarok. Nevezés július 30-ka déli 12 óráig.

III. Államdíj 300 darab arany. Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt kancza és mén. Távolság 2 mértföld. Teher 3 évesre 95, 4 évesre 110, 5 évesre és idősbre 115 font, ménre 3 fonttal több. Nem Erdélyben fogantatott, de anyjokkal behozott csikókra 3 fonttal több. Tét 100 frt, fele bánat; egy hóval a verseny előtt bejelentve 25 forint. A második ló a tét- és bánatösszeg felét nyeri. Nevezés július 20-ka déli 12 óráig.

IV. Paripa verseny. Tiszteletdíj, adja br. Wesselényi Béla. Futhat minden ló, mely ez évben idomár keze alatt nem volt. Távolság 1 $\frac{1}{2}$ mértföld. Teher 3 évesre 115, 4 évesre 131, 5 év és idősbre 136 font. Telivérre 7 fonttal, ménre még 3 fonttal több. Erdélyen kívül nevelt lovakra 10 fonttal több Tét 20 frt, fele bánat. Urlovarok. Nevezés september 1-ig.

V. Államdíj 200 arany. Minden a magyar korona területbeli 3 éves mén és kancza számára. Távolság 2 mértföld. Teher 105 font, ménre 2 fonttal több, Erdélyben nevelt lovakra 5 fonttal kevesebb. Tét 100 frt, fele bánat. Tét- és bánatösszeg fele a második lóé. Nevezés július 20 déli 12 óráig.

Második nap: vasárnap, sept. 28-án.

I. Ivadékverseny. 1869-ben elletett lovak számára. Távolság 1 $\frac{1}{2}$ mértföld. Teher 110 font, kancza és heróltre 3 fonttal, félvérre még 5 fonttal kevesebb. Tét 10 arany, fuss vagy fizes, nincs csikó nincs tétel. Indítványozó Tisza László. Elzárva 12 nevezéssel.

II. Erdélyi díj. Minden Erdélyben elletett és felnevelt félvér ló számára. Távolság 3 mértf. Teher 3 évesre 104, 4 évesre 125, 5 évesre és idősbre 130 font, ménre 3 fonttal, egy 500 frtos díj nyertessére 5, két ily vagy egy nagyobb díj nyertessére 8 font-

tal több. Tét 100 frt, fele bánat. Tét- és bánatösszeg fele a 2-dik lóé. Nevezés július 30 déli 12 óráig.

III. Gátverseny. Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt ló. Távoleség $2\frac{1}{8}$ mértföld 9 négy láb magas gáttal. Teher 3 évesre 120, 4 évesre 138, 5 évesre és idősre 143 font, ménre 3 fonttal, telivérre 7 fonttal több. Lóra, mely gát- vagy akadályversenybe még nem indult, 5 fonttal kevesebb. Üzleti lovar 7 fonttal többet. Tét 25 frt, fuss v. fizess. Nevezés július 30-ka déli 12 óráig.

IV. Egyleti díj 50 arany. Futhat minden magyarhoni ló. Távoleség 2 mértf. Teher 3 évesre 100, 4 évesre 118, 5 évesre s idősre 123 font, ménre 3 fonttal, telivérre 7 fonttal több. 50 aranyos díj nyertessére 6, két ily vagy egyennél nagyobb díj nyertessére 10 fonttal több. Erdélyen kívül nevelt lovakra 10 fonttal több. Tét 10 arany, fele bánat. Nevezés július 30-dika, déli 12 óráig. —

V. Államdíj 500 db. arany. Minden mén és kanca számára, mely magyar-osztrák birodalmi, vagy németországi állam lakós jó hizsemű tulajdona. Táv. 3 mértf. Teher 3 évesre 104 4 évesre 125, 5 évesre 133, 6 évesre és idősre 136 font, ménre 3 fonttal több. Egy 3000 frt értékű verseny nyertesse 6, két ily vagy egy 5000 frt értékű díj nyertessére 10 fonttal több. Angol- és francia lóra-külön 17 fonttal több. Tét 200 frt, fele bánat, egy hóval a verseny előtt bejelentve 40 forint. Tét- és bánatösszeg fele a 2-dik lóé. Nevezés jul. 20-ka déli 12 óráig.

VI. Vigaszverseny. (Handicap.) Kötelező minden lóra, mely ez évben a kolozsvári versenyekre nevezve volt; futhat csak oly ló, mely ez évben e pályán nyertes nem volt. A paripaversenyre nevezett és futott lovakra e díj feltételei nem kötelezők. Távoleség 1 mértföld. Tét 50 frt, bánat 30 frt, september 5-ig jelentve 20 frt, nyerés által kizárva 20 frt. A terhek augusztus 20-án a „Vadász és verseny lap”-ban közzétételnek.

Megjegyzések.

1. Bármely versenyre csak egyleti részvényes nevezhet lovat, s ilyen is csak: ki bona fide nevezi lovát.
2. Részvényes sem idomár, sem üzleti lovar nem lehet.
3. Minden nyeresémből 5% az egyleti pénztár javára levonatik.
4. Minden pályázó lótól annyiszor, a hányszor indul, 5 frt indulási pénz és 5 frt gyeppez az egyleti pénztárba fizetendő.
5. Teheregységül a vámfont szolgál, távoleség pedig az angol mértföld.
6. A bejelentéseknek a díj külön megnevezésével, a lovar színeivel, a ló származásával, a terhek pontos kiszámításával kell az egyleti titkárhoz intézett bérmentes levelekben történni.
7. Csak levél vagy táviratilag tett nevezés érvényes, mely nem később, mint a kitűzött napon és időben kell, hogy a titkárhoz megijjön.
8. Valamennyi tét- és bánatösszeg a versenyek előtti este 6 óráig a titkárságnál befizetendő, ellenkező esetben oly lovak, melyekért a tétek említett ideig be nem fizetettek, pályázásra nem eresztetnek.
9. Mindennemű tudakozódás, bejelentés és nevezés ily czim

alatt: „Versenykötet” Bartha Lajoshoz Kolozsvárt, főtér 2-dik sz. bérmentesen intézendők.

A lovar-egylet megbízásából:

Bartha Lajos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

* Gamauf Vilmos e lapok szerkesztője f. hó 1-én Bécsbe távozott a világkiállítás felügyelői tisztjének elfoglalására. Lapunk már legközelebb hozni fogja tudósítását a világkiállítási ügy állásáról. G. ur tudósítását a világtárlat egész tartama alatt lapunk minden számában folytatni fogja s így lapunk olvasó közönsége e nagy fontosságú ügy részleteiről hiteles és első forrás útján értesülend.

* A kolozsmonostori m. k. gazdasági tanintézetnél a félévi vizsgák f. hó 3-án zárultak be. A tapasztalt eredmények úgy a ministeri küldött, mint a vizsgák iránt érdeklődő szakférfiak meglegedésével találkoztak. —

(Nf.) Szőlőveszszök gyökereztetése. Bronner, századunk egyik legnagyobb szőlészeti tekintélye, a szőlőveszsző biztos meggyökereztetésére, két általa mindig jó eredménnyel használt eljárást ajánl. Első mód: legelőbb meg kell vizsgálni, ha ép és egészséges-e a vessző. Az ép vessző felső rügye felett 2 hüvelyknyire rézsutoson vissza vágatik, alsó rügye bogjánál pedig vizirányoson éles késsel megsimitva a felső és alsó bogrügök közt lévő minden rügök gyökereig kimetszendő. Az ilyeténkép előkészített veszszök 25-ként füvel vagy hárssal szoroson csomagokra köttetnek. Ekkor a veszszök hosszához mért gödör ásatik, melynek feneké egy lábnyira friss lóganéval töltetik meg, s felibe egy lábnyira friss föld tételik. A csomagocskák függőleges állásban ezen gödörbe helyezendők oly formán, hogy miután a gödör földdel bétöltetik a szőlőveszszök felső rügyci legalább egy hüvelyknyi mélységre földtakaró alá jussanak. Hat hét mulva, mely alatt a szükséghez képest gyakran meg kell locsolni, a veszszök szakágyökereket hajtottak, és akár iskolába, akár nekik szánt állandó helyökre bizvást kiültethetők. A másik mód: melyet magam is többször jó eredménnyel követtem következő: a fennebb jelzett módon elkészített veszszök csomagolva, ugyancsak a fennebbiek szerint elkészített gödörbe megfordítva, azaz: hogy a gyökézésre alkalmas részek földszinre jussanak, oldalvást a délvonalnak fektetve rakatnak le, földdel körül és felül töltetnek, de úgy hogy 2—3 hüvelyknyi mélységre legyenek eltakarva. Ezen módnál is szükséges az öntözés, még pedig vigyázva arra, hogy a föld ki ne száradhasson, hanem hat hétig folyvást egyenlő nyirokba tartassék, Hat hét mulva a veszszök megszakalodnak, s mint főlebb mondva iskolába vagy állandó helyökre kirakhatók. A ki nem próbál, nem veszt, de nem is nyer!

* A magyar erdészet a világkiállítás on A magyar állami erdészeti hivatalok már az ősz óta a bé-

csi világiállításra szánt tárgyak beszerzésével és előkészítésével vannak elfoglalva. A 150 láb hosszú és 60 hüvelyk vastagságig terjedő hatalmas fatörzsek, továbbá tuskók, fakorongok, deszkák, oszlopok, léczek, bodnár- és dongákban, egyéb használati fák különféle terjedelemben már vágva és elszállításra készen vannak. Ugyanez áll az ország különböző részeiben készülő faedények és faeszközök, bük, fenyő- és gesztenyefa szénről. Ki fognak állítani a legkülönbözőbb belföldi erdei termények, vadászati tárgyak, valami 30-féle fodorfa mutatványal; kő- és földnemek, diszanyagok, szerszámok, minták, és még sok száz más tárgy az erdőgazdaság köréből. Az erdőszetre vonatkozó térképek a következők: 1) egy erdőtérkép 6 lapban; 2) egy erdő talajkép; 3) egy oro- és hydrographiai térkép; 4) a fő erdőnemeket és a fő fanemek kiterjedését feltűntető térkép; 5) a közlekedések és iparművek térképe. Ez az épülő és a tervezett vasutakat, országos és megyei mű-

utakat, a tutajok viziutait, a tengeri kikötőket, a gőzhajózási, az állandó falerakási helyeket és a bányahelyekkel összeköttetésben levő iparműveket fogja feltüntetni. Nem kevésbé érdekes lesz a magyar erdőszet általános statisztikája, melyet a ministeriumban dolgoznak ki.

(a) Miből lesz a viasz? Tudom azt mondja rá minden méhészt, hogy ez a kérdés már rég meg van oldva, hisz minden ember tudja, hogy azt a méhek készítik. Ezt azonban a tudósok kétségbe vonják s kétségtelenül kimutatják, hogy azon része a növénynek, mit eddig a vegyészek zsirnak tartottak, részben viaszból áll, — azaz a növényekben kész viasz is van, tehát a méhek nem készítik azt, hanem csak behordják, betakarítják a készet. S ez annál inkább is valószínű, mivel eddigelé a méheknek semmiféle olyan szervét sem ismerjük, mely a viaszkészítésére volna rendeltetve.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zab	török buza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
árak rajezárookban.										
Kolozsvár	ápril 3.	770—790	530—545	440—460	140—160	340—370	170	115	1200	24
Nagy Varad	mart. 24.	520—670	460—480	400—430	140—170	320—340	170	110	1100	26
Maros-Vásárhely	mart. 27.	580—628	458—480	400—470	166—200	—	190—210	140—160	1400	20
Károly-Fehérvár	mart. 22.	690—715	605—610	490—495	180—182	—	100—110	70—88	1200	20
Nagy-Szeben	febr. 28.	613—680	520—573	427—467	153—180	373	90—95	70	750	20
Brassó	febr. 28.	584—662	526	418—429	155—164	299	—	—	—	20
Besztercze	mart. 18.	620—670	480	460	150	—	120—160	80—130	750	20
Nagy-Enyed	mart. 27.	600—650	500—550	400—450	140—155	—	180—190	60—70	1100	20
Szamosujvár	mart. 24.	600—680	480—520	400—420	100—110	—	200	50	1200	18
Deés	mart. 25.	740—800	640—680	440—480	150—160	—	190—200	75—100	800	18
Torda	mart. 8.	652—720	484—520	440—450	136—140	—	165—170	70—100	1400	22

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 78 — frt 50 kr. Ezüst árkelet 107.83.

Bécsi marhavásár: Felhajtattott összesen 2907 drb. hizó ökör, forgalom élénk; gallicziai 32¼—34 frt magyar és német hizó ökör 32—34 frt, szerbiai hizó ökör 31¾frt, a vágósuly mázsája.

* A gyümölcsfák öntözését virágzáskor melegen ajánlja egy derék német gyümölcsész különösen azon esetben, ha virágzáskor nagy szárazság uralkodik. Az öntözés a virág lehullásának elejét veszi s a gyümölcsképződést előmozdítja. Az eljárás a következő: száraz időjárás alkalmával mindenekelőtt 10—20 veder gyenge trágyalé öntetik 2—3 lábnyi távolságra a törzs körül, nyomban rá pedig 30—40 veder víz. A vízzel öntözés mindaddig folytatandó míg csak a virágzás tart, a törzsön felfelé annyira öntözünk, a mennyire csak a vizsugárral elérhetjük. Ezen mód szerint öntözve, a gyümölcsfák, kivált az almák, sok gyümölcsöt fejlesztenek.

TARTALOM: Szerkesztői szó.— Az 1872-diki borév.— Tanács kezdő méhészt.— Társalgó: Felhívás.— Felhívás.— A kolozsvári löversenyek sorozata az 1873-dik évre.— Egyveleg.— Piaczi árak.— Hirdetések.—

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: VÖRÖS SÁNDOR.

Hirdetések.

Jelzalog kölcsönök.

Telekkönyvezett földbirtokokra 5000 forinttól kezdve a legmagasabb öszszegig 6% kamat 1% törlesztésre illetőleg 7%-al 32 év alatt teljes törlesztés mellett (a visszafizetés előbb is bármikor teljesíthető) a leggyorsabban eszközöl

a hatóságilag engedélyezett általános ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda Kolozsvárt, óvár, bástyauteza 6. sz.

Értekezhetni naponta délután 1—4 óráig.

(3.)

(10—48)

Gazdasági és kerti
veteménymagvak

Luczerna francia.

„ magyar.

Lóhere Steier.

(4—*) (8)

Burgundi répa.

Tarló répa.

Bükköny.

Fűmag, francia és angol.

Ákáczfamag sat.

Mindennemű kerti veteménymagvak, s mintegy 300 féle legújabb virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron

Szentjánosi és Veisznál

KOLOZSVÁRT.

Ugyanitten találtnak valódi Dittmár-féle kerti eszközök és Táx-féle zsebkécek.

Hirdetés.

TAUFFER FERENCZ-nél

KOLOZSVÁRT

Csakis kizárólagosan kitűnő és hiteles
gazdasági és kerti

VETEMÉNYMAGVAK

illendő árban,

továbbá saját természetmennyü

„Douttonkorn“ törökbuza.

Valódi fehér és barna

SZIBERIAI ZAB

nagyvéka 2 frt oszt. értékben

(4)

található.

(9—47.)

„TISZA“

biztosító és jelzálogbank.

Alaptőke két millió forint oszt. ért.

Eszközül minden más társulatoknál olcsóbb díjak mellett biztosításokat tűz- és jégkárok ellen, úgy élet és járadékra. Már megnyitott jelzálogkölsön üzletével folyósít 200 frttól kezdve felfelé kölcsönöket készpénz, valamint záloglevelekben a legolcsóbb kamatláb mellett.

Életbiztosításai rendkívül olcsók.

Példa életbiztosításra:

2000	forint	tőkéért	egyszerű	halálesetre	biztosítva,	fizetik	évenként,	ha	a	biztosító
20		30		40		50		éves		
30	frt	60	kr.	40	frt	02	kr.	55	frt	60
								83	frt.	

Ezen módozaton kívül más dijszabályzataink úgy nevelési, kiházasítási, férjhezmeneteli tőkék, életjáradéki összegek biztosítása nyereséményrész vagy a nélkül a legolcsóbb.

Biztosításokat elfogadnak, úgy felvilágosítást adnak a vidéken az ügynökök.

Kolozsvártt a képviselőségi iroda: főtér, 8. szám Tauffer Károly házának első emeletén.

A „TISZA“ biztosító- és jelzálogbank kolozsvári képviselősége:

Kolozsvár, 1873. márczius 18-án.

Br. Bánffy Dezső, képviselő.

Bovánkovits Gyula, titkár.

2—20

(9)